

Bogár László: A kígyó a farkába harap

2012 november 15. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A furcsa angol szójáték a globality és az obesity szavak összekapcsolásából született az elmúlt évek során. Az obesity az elhízottság angol megfelel?je, a globesity kifejezés arra utal, hogy az elhízottság problémája egyértelm?en a legsúlyosabb globális kérdések egyikévé vált.

Különösen megdöbbent? összefüggésekre mutat rá az a statisztikai adatsor, amely a Föld egész népességére vonatkozóan próbálja bemutatni az elhízottságból adódó túlsúlyt, méghozzá úgy, mint afféle „biomasszát”. Kétségtelenül ritkán szoktuk magunkat szimpla „biomasszának” tekinteni, de lássuk be, voltaképpen azok is vagyunk.

A világ feln?tt népességének összes súlya több mint háromszázmillió tonna, és mivel ez ma körülbelül öt- milliárd embert jelent, az átlagos ember súlya némileg 60 kilogramm felett van. Ám az átlag körül igen jelent?s szóródás tapasztalható. Míg Ázsiában ez csupán 58 kiló, Észak-Amerikában 83 kiló. A táplálkozástudomány szerint a testtömegindex, amely a test tömegének és magasságának arányából adódik, akkor tekinthet? normálisnak, ha 19-es és 25-ös között van. Nos, ez a mutató Ázsiában pontosan 20, Észak-Amerikában azonban közel 27, vagyis az átlagos amerikai is már jócskán túlsúlyosnak mondható.

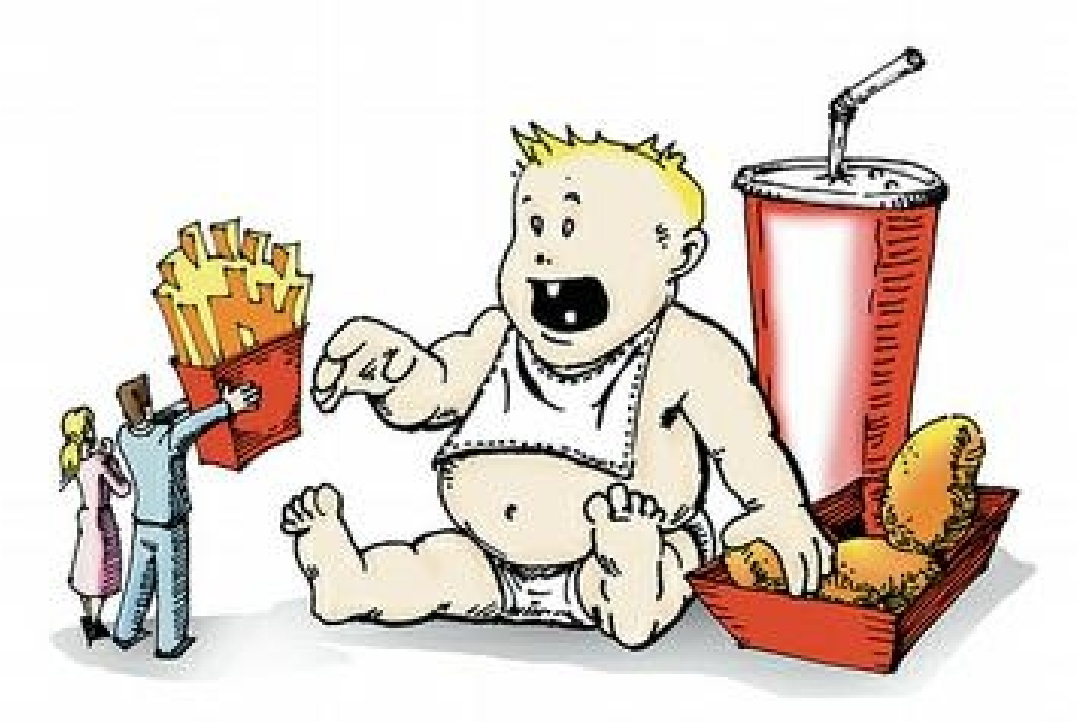

A táplálkozástudomány 25-ös és 30-as közötti testtömegindex esetén beszél túlsúlyosságról, és 30 felett elhízásról. És valóban, a felmérések azt mutatják, hogy az USA és Kanada feln?tt népességének majdnem a 80 százaléka még az éppen normálisnak tekinthet? 25-ös index felett van. Ez csak az USA esetében 1,2 millió tonna többlet- „biomasszát” jelent, vagyis ennyivel lehetne „könnyebb” Amerika népe, ha mindenki a 25-ös index alatt lenne. Az átlagos amerikaira tehát több mint 5 kiló túlsúly rakódott rá az elmúlt évtizedek során, ez az adat hetven évvel ezel?tt még közel volt a normális szinthez. Ennél valamivel jobb a helyzet Latin-Amerikában és Európában, ahol ez az átlagos túlsúly „csak” másfél kiló személyenként. Európa összes „túlsúlya” csaknem egymillió tonna, Latin-Amerikáé majdnem 600 ezer. És bár Afrikában is több mint 300 ezer tonna, Ázsiában pedig több mint 400 ezer tonna, ez egy f?re számítva Afrikában 70 deka, Ázsiában pedig mindössze 16 deka! Figyelemreméltó, hogy Ausztrália és Óceánia mutatója áll a legközelebb az amerikai adathoz, ahol minden elképzelhet?nél gyorsabban n? az elhízottság.

A világ egy igen furcsa paradoxon színtere lett, hiszen miközben több százmillió ember alultáplált, és több tízmillió ember éhezik, ma már a túlsúlyos népesség száma jelent?sen meghaladja az alultápláltakét és az éhez?két. Mindebb?l adódik az is, hogy lassan ezermilliárd dollárhoz közelít az az összeg, amelyet olyan „felesleges” élelemre költöttek el f?ként Észak-Amerikában és Nyugat-Európában, amelyt?l nemcsak hogy nem javult az egészség, hanem egyértelm?en romlott. Ha ehhez még azt is hozzátesszük, hogy f?ként az ilyen „felesleges” élelembevitellel jellemezhet? országokban érhet? tetten az élelemmel való pazarlás, a megromlott élelem

szemétbe dobása, akkor még képtelenebbnek kell látnunk a helyzetet. Globális „szép, új világunk” tehát egyszerre pazarolja az élelmet esztelenül, illetve foszt meg százmilliókat a táplálkozás legalapvet?bb feltételei-t?l. Felmerül a kérdés, miért viselkedik így a Homo sapiens, az értelmes ember, aki ráadásul, legalábbis az uralkodó közgazdaságtan szerint, még „Homo oeconomicus” is, aki tehát a h?vös ész racionalitásával elemez és dönt, természetesen mindig helyesen. Nos, a fenti adatok mintha nem err?l tanúskodnának. S?t egyértelm?en az ellenkez?jér?l! Fel kell tennünk a kérdést, mi ennek az oka?

A válasz megtalálása nem egyszer? feladat, de talán nem is olyan bonyolult, mint amilyennek els?re látszik. A túlsúly két alapvet? oka az eltúlzott kalóriabevitel, és ezzel párhuzamosan egyre csökken? kalórialeadás. Mindkét tényez? a modernitás, majd napjainkban a „globalitás” korszakának legmélyebb jellegzetességeib?l ered.
A magas kalóriabevitel egyik oka, hogy a globális élelmiszeripar számára a legnagyobb profitot azok az élelmiszernek látszó „veszélyes hulladékok” hozzák, amelyekben a legkülönböz?bb adalékokkal érik el, hogy ízük, zamatuk, színük, illatuk és állaguk a lehet? legvonzóbb legyen az érzékek számára. Mindez eleve feltételezi olyan, az érzéki hatásokat fokozó anyagok bevitelét, amelyeknek jobb elvegyítéséhez cukrok és zsírok hozzáadására van szükség, amelyek mennyiségüknél és f?ként min?ségüknél fogva eleve garanciái a gyorsuló elhízásnak. Számos ilyen anyag a szó szoros értelmében függ?séget okoz, így az ilyen élelmiszerek hedonista fogyasztása szinte eleve determinált. A globális média sok ezermilliárd dolláros reklámmasinériája pedig érti a módját annak, hogy mindezt hogyan kell olyan mennyei élvezetként eladni, amely a függ?vé válást már gyermekkorban rögzíti.

Mert az igazán vészjósló az, hogy Észak-Amerikában, Nyugat-Európában és Ausztráliában a fiatalkorúak túlsúlyosságának növekedési üteme minden elképzelhet? mértéket túllépett már. Tovább fokozza a veszélyt, hogy az iskolai étkeztetés fokozatos anyagi lepusztulása szintén az egyre veszélyesebb elhízást okozó élelmiszerek felé tolja el a fogyasztási szokásokat. Vagyis a nyugatias modernitás ezen a téren is önfelszámolóvá válik. Az elhízás nyomán ugyanis az egészségromlás olyan folyamatai bontakoznak ki, amelyek tovább szegényítik az államot és annak polgárait. S ennek következtében sem anyagi, sem szellemi értelemben nem lesz képes a helyzetén felel?s döntésekkel változtatni. És ezzel a kör bezárul, a globális profitérdek kígyója a saját farkába harap.

Bogár László - magyarhirlap.hu

Ajánló